

Антіпова О.П., Національна
академія внутрішніх справ,
кандидат філософських наук

НОВА ПАРАДИГМА МОВНОЇ СТРАТЕГІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

На сьогодні сфера освіти, яку без перебільшень можна вважати стрижнем сучасних глобалізаційних процесів, зазнає суттєвих змін. Цьому особливо сприяють інформатизація та комп'ютеризація, що стимулюють суттєві перетворення в цілях, цінностях і смислах освіти, у тому числі юридичної. Тому нагальною стає потреба в осмисленні наявних та пошуку нових стратегій, пов'язаних із нею, віднайдення адекватних шляхів адаптації вітчизняного освітнього простору в умовах співіснування та активної взаємодії зі світовим культурно - освітнім простором.

У соціокультурних умовах інформаційної ери можна констатувати розпад старих комунікативних зв'язків і появу нових. Це активно сприяє виходу на перший план мовних стратегій, що стають більш радикальними, ніж попередні, а отже, активно детермінують суспільний розвиток. Зазначений аспект становить особливий дослідницький інтерес, особливо з огляду на потребу адаптації соціуму до нових умов і «правил» комунікативної взаємодії.

Крім цього, сучасні мовні стратегії вітчизняної юридичної освіти набувають якісно інших ознак під впливом полімовності інформаційно-освітнього простору. Так, з одного боку, потребує розв'язання проблема збереження засад ідентичності національної системи освіти, а з іншого - вироблення оптимальних способів правил взаємодії з іншомовними стратегіями на тлі вітчизняного освітнього простору юриспруденції.

Урахування цього аспекту дасть змогу подолати глобальні виклики сьогодення, пов'язані з тиском світових мов на розвиток національних, конкуруванням у відносинах «мова- донор і мова-реципієнт», а також із формуванням у комунікантів власне споживацького ставлення до світових мов, у тому числі

до англійської, культивуванні шаблонів і стереотипів, позбавлянні критичності мислення, що призводить до маніпулювання в цій сфері. Адже, як свідчить практика, лише знання іноземної мови на сьогодні не достатньо. Нині особливо важливо володіти міжкультурною комунікативною компетентністю.

У контексті становлення нової парадигми мовної стратегії розвитку вітчизняної юридичної освіти в українському соціумі заслуговує на увагу потреба «ведення діалогу зі світом» і похідне від неї завдання - вивчення іноземної, насамперед англійської, мови. Адже в сучасному глобалізованому й інформатизованому світі збільшилися масштаби міжкультурної комунікації, з'явилися її нові форми, засновані на новітніх інформаційних технологіях. Водночас означені процеси нерідко супроводжуються загостренням міжнаціональних суперечностей, конфліктом культур, нетерпимістю до представників іншої нації. Тому ефективна реалізація завдань щодо навчання іноземних мов передбачає дотримання науково обґрунтованих принципів, методик, підходів, що відповідають ціннісним основам нової парадигми.

Йдеться про невід'ємну ознаку нової парадигми мовної стратегії вітчизняної юридичної освіти - формування іншомовної комунікативної компетентності. Водночас реалізація мовних практик у полікультурному просторі, посилення процесів інфообміну, інтенсифікація контактів між людьми, народами й цивілізаціями вимагають обов'язкового врахування соціокультурної складової мовної стратегії вітчизняної освіти. Крім цього, процеси інтеграції України в європейське та світове товариство зумовлюють потребу у формуванні багатомовної особистості, яка, передусім, володіє міжкультурною комунікацією і поєднує в собі цінності рідної та іншомовної культур.

Ефективна реалізація завдань щодо вивчення іноземних мов передбачає дотримання науково обґрунтованих принципів, методик, підходів, що відповідають ціннісним основам нової парадигми філософії мови, у межах якої вивчення іноземної

мови має орієнтуватися на формування іншомовної та міжкультурної комунікативної компетентності.

Таким чином, запорукою успішності становлення нової парадигми мовної стратегії вітчизняної юридичної освіти є:

усвідомлення нової парадигми мовних стратегій як основного чинника реалізації механізму інтеграції у світовий культурно-освітній простір;

модернізація національної системи юридичної освіти відповідно до потреб інформаційного суспільства та викликів сучасності (першочергове формування в майбутнього фахівця життєво необхідних комунікативних компетенцій, у тому числі іншомовної та міжкультурної);

пріоритетність теоретико-методологічних основ мовленнєвої практики, зокрема іншомовної, як підґрунтя реалізації мовних стратегій у полікультурному просторі.